

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het recreatiedomein Distelhoek te Merksem

Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont
Ludo Fockedeey

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het recreatiedomein Distelhoek te Merksem

**Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont
Ludo Fockedey**

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het recreatiedomein Distelhoek te Merksem

Initiatiefnemer:	Stad Antwerpen (Merksem)
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst, Laurane Dupont en Ludo Fockedeey
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	3
1.1 Beschrijvend gedeelte	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 Archeologische voorkennis	5
1.1.3 Onderzoeksopdracht	5
Vraagstelling	6
Randvoorwaarden	6
Beschrijving geplande werken	7
1.1.4 Werkwijze en motivatie bronselectie	9
1.2 Assessmentrapport	10
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	10
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	17
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	22
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	23
1.2.5 Synthese en beantwoording onderzoeksvragen	24
1.3 Samenvatting	24
1.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	24
1.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	24
Hoofdstuk 2 Landschappelijk booronderzoek	25
2.1 Beschrijvend gedeelte	25
2.1.1 Administratieve gegevens	25
2.1.2 Microreliëf en bodem	26
2.1.3 Onderzoeksopdracht	28
2.1.4 Werkwijze en motivering bronselectie	28
2.1.4.1 Cartografische bodemstudie	28
2.1.4.2 Boringen: methoden en technieken	29
2.2 Assessmentrapport	31
2.2.1 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	31
2.2.2 Interpretatie van het onderzochte gebied	37
2.2.4 Synthese	38
2.3 Samenvatting	38
2.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	38
2.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	38
Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen	39
3.1 Beschrijvend gedeelte	39
3.1.1 Administratieve gegevens	39

3.2 Gemotiveerd advies	40
Bibliografie	41
Bijlage 1 : Plannenlijst	42
Bijlage 2 : Fotolijst	43
Bijlage 3 : Dagrapport	44
Bijlage 4: en boorbeschrijvingen	44

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Initiatiefnemer:

Stad Antwerpen (Merksem)
Grote Markt 1
2000 Antwerpen

Locatie:

Merksem, Distelhoek

Bounding box:

punt 1: x= 154257, y= 215706

punt 2: x= 215844, y= 215844

Antwerpen, Afd. 39, Sectie A, percelen 0160 F 4 en 0154 K (fig. 3.1)

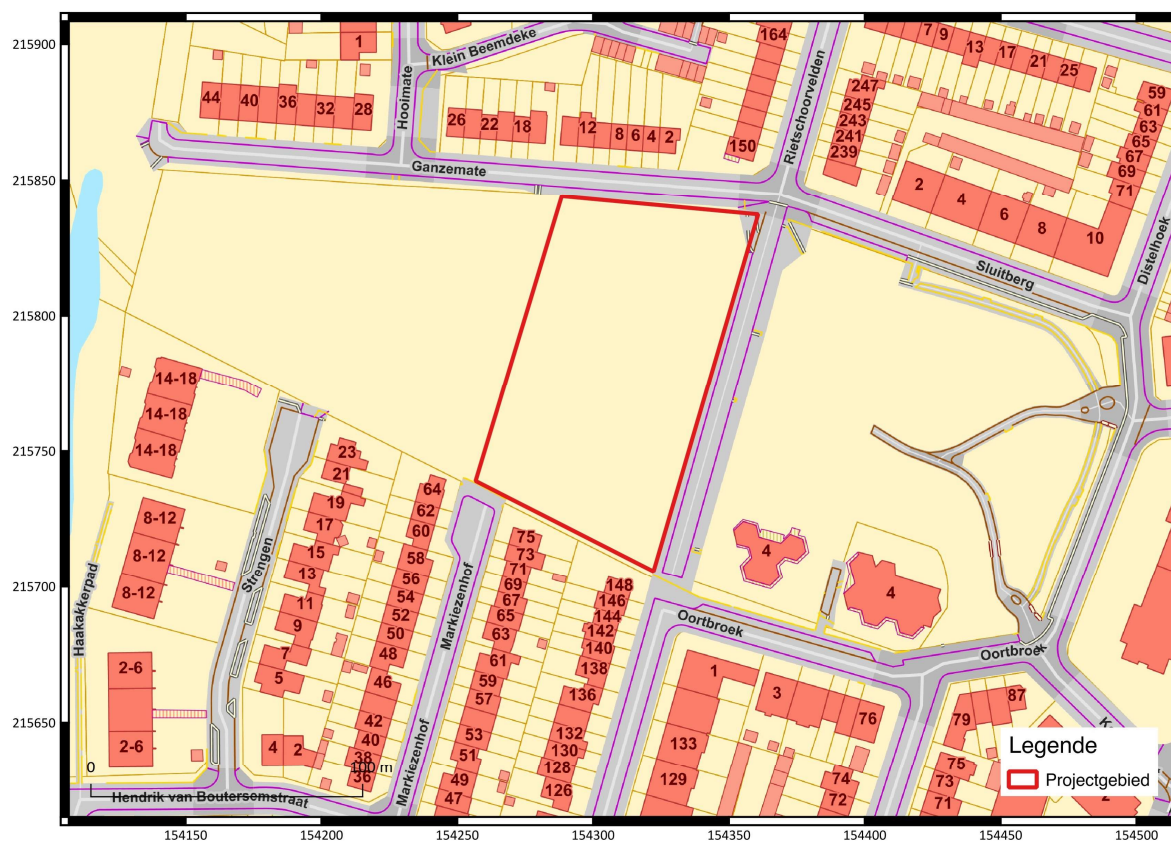

Fig. 3.1: Uittreksel van het kadafterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

3.2 Gemotiveerd advies

De initiatiefnemer plant de aanleg van sportinfrastructuur (skateterrein, trapveld) en groenwerken (wadi's) in het recreatiedomein Distelhoek te Merksem. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 8824 m². De totale oppervlakte waarvoor een ingreep in de bodem nodig zal zijn, bedraagt 3685 m² (+/- 770 m² in functie van het skateterrein; +/- 2915 m² in functie van de wadi's¹). De uitgravingsdiepte van de wadi's schommelt tussen 40 a 65 cm onder het maaiveld.

Het projectgebied ligt in een ruimere regio die theoretisch een hoog archeologisch potentieel bezit. Op historische kaarten is te zien dat het terrein zelf doorgaans onbebouwd is gebleven en in gebruik als landbouwgrond. Hoewel er in de nabije omgeving van het projectgebied, naast een vermoed Romeins wegtracé, voornamelijk laatmiddeleeuwse waarden zijn gekend, blijft er gezien de landschappelijke ligging van het terrein en de archeologische vondsten in de Vallei van de Schijn, een verwachting voor sites uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. De landschappelijke positie dichtbij water (de Schijn) was allicht in het verleden minder interessant voor permanente bewoning wegens mogelijk overstromingsgevaar, maar potentieel interessant voor overige menselijke (artisanale) activiteiten.

Het booronderzoek dat werd uitgevoerd ter controle van de bodemopbouw wijst op een verstoorde bodem tot 125 cm onder het maaiveld. Aangezien de geplande werken een maximale uitgravingsdiepte van slechts 65 cm onder het maaiveld voorzien, zullen potentieel dieper liggende archeologische waarden niet worden aangetast. Het al bij al eerder lage archeologisch potentieel van het terrein zelf gecombineerd met de beperkte invloed op de bodemopbouw resulteert in een negatief advies tot verder archeologisch vervolgonderzoek. Ook de versnippering van de ingrepen over het terrein (wadi's en sportinfrastructuur) leiden allicht niet tot een gedegen kenniswinst.

3.3 Programma van maatregelen

Aangezien er geen verder onderzoek wordt geadviseerd, dient er geen programma van maatregelen te worden uitgeschreven.

¹ Alle bouwplannen werden ter beschikking gesteld door de initiatiefnemer.

